

CYKL ZAJĘĆ Z „HOBBITA” J.R.R. TOLKIENA

Proponowany tutaj cykl zajęć z „Hobbita” jest efektem mojej kilkuletniej pracy dydaktycznej z dziećmi i młodzieżą. Może być zrealizowany w gimnazjum na profilu rozszerzonym, lub na zajęciach dodatkowych. Składa się z dziewięciu ramowych scenariuszy lekcji, do których dołączam sprawdzian dostosowany do cyklu oraz propozycje tematów prac pisemnych. Dodatkowo zamieszczam propozycje imprez oraz zajęć ponadplanowych, które można przeprowadzić niezależnie od całości: na lekcji języka polskiego, kółku polonistycznym, lekcji bibliotecznej, czy nawet na godzinie wychowawczej. Podane poniżej scenariusze można skrócić i przystosować do profilu ogólnego. Dodatkowo załączam również test czytania ze zrozumieniem oparty na fragmencie z „Hobbita” wraz z kryteriami oceniania.

XVII. TOLKIENOWSKI DZIEŃ WIOSNY

Dzień Wiosny to wydarzenie ważne dla każdego ucznia. Już prawie zanikła tradycja przebierania się w ciekawe stroje. Nasiliła się zaś tendencja bezkarnego wagarowania. Ponieważ uciekanie z lekcji jest tak naprawdę na niekorzyść zarówno uczniów jak i nauczyciela, proponuję, aby w tym dniu zrezygnować z planowych zajęć (a przynajmniej z ich części) i zaproponować uczniom program specjalny, który ich zacieka.

Jednym z takich pomysłów jest Tolkienowski Dzień Wiosny. Program tego dnia oparty jest na fabule „Hobbita” i nawiązuje do innych powieści Tolkiena. Celem przedsięwzięcia jest zaciekawienie uczniów lekturą powieści Tolkienowskich.

To propozycja ramowego programu artystycznego:

1. Wizyta zgoła nieoczekiwana

Uczniowie przychodzą do szkoły przebrani za postacie z powieści Tolkiena. Na sali gimnastycznej wita ich prowadzący przebrany za hobbita. Następnie odbywa się prezentacja wybranych postaci i ich ubioru. Każdy opowiada o sobie: za kogo się przebrał: kim więc jest, do jakiego plemienia należy, czym się zajmuje, jakie są jego upodobania, itp. Może również opowiedzieć jakąś ciekawą historię, która mu się przydarzyła.

2. Rozpoczęcie wyprawy

Odśpiewanie pieśni krasnoludów (na dowolną melodię) i symboliczne wyruszenie na wyprawę (symboliczny przemarsz w koło sali gimnastycznej)

3. Chwila wytchnienia w domu Elronda

Zebrani słuchają opowieści w wykonaniu ucznia przebranego za dostojnego Elfa (temat opowieści może być zaczerpnięty z „Władcy Pierścieni” lub innej książki Tolkiena)

4. Płasy goblinów

To pokaz w wykonaniu kilku uczniów. Do tego tańca zapraszani są chętni z widowni. (w tańcu można wykorzystać jakiś prosty układ choreograficzny)

5. Pojedynek na zagadki

W tej konkurencji można wykorzystać zagadki z „Hobbita” oraz inne łamigłówki.

6. W niewoli u leśnych elfów

Podczas niewoli więźniowie (cała widownia) są przymusowo katowani wierszami i piosenkami. Niektórzy (w tym celowo wyznaczeni) recytują wiersze lub śpiewają ja na swoją modłę (dowolna melodia) W ramach kary za gadanie lub jakiegokolwiek zakłócanie porządku wiersze odśpiewują również winowajcy (najlepiej sprawdza się tu melodia psalmu mszalnego ☺)

7. Bilbo w jaskini Smauga

W tym punkcie programu najlepiej przeprowadzić zawody. Na środku sali na ławce szkolnej stawiamy skarb – może być plastikowy puchar na lody lub cokolwiek innego przypominającego kielich. Wokół kielicha chodzą w kółko smoki - pięciu uczniów z zamkniętymi oczami. Trzymają się szeroko za ręce, tak, by między ich ciałami swobodnie mógł ktoś przebiec. Zadaniem ochotników będzie dotarcie do skarbu, ale tak, by nie dotknąć żadnego z trzymających się za ręce uczniów. Nie jest to łatwe, gdyż smoki są ciągle w ruchu. Jeżeli ochotnik bez dotknięcia smoka dotrze do Skarbu, wygrywa i zawody się kończą. Jeżeli dotknie smoka, sam staje się smokiem i musi zająć miejsce w ich kole. Do udziału w konkurencji dopuszcza się 10 ochotników. Konkurencja kończy się, nawet jeżeli dziesiąty śmiałek nie zdoła dotrzeć do skarbu.

8. Bitwa Pięciu Armii

Tu najlepiej przeprowadzić jakies proste zawody sportowe, np. przeciąganie liny, itp. W tym punkcie programu nieoceniona jest pomoc nauczyciela wychowania fizycznego.

9. Tanecznym krokiem do Rivendell

Ten punkt może być ominięty, jako że już pojawił się taniec w postaci pląsów goblinów. Można jednak przygotować tańce elfickie przy akompaniamencie soundtracków z filmu lub muzyki zainspirowanej twórczością Tolkiena. Można się tutaj pokusić o przygotowanie specjalnego pokazu tanecznego połączonego np. w odśpiewaniu piosenki w quennya. Wszystko zależy od nastawienia i oczekiwania publiczności oraz od warunków szkolnych.

10. Nareszcie w domu

Bilbo wraca do Bag End, porządkuje swoje sprawy formalne i dalej żyje sobie spokojnie i po hobbicku. Jednak po jakimś czasie zaprasza swoich starych znajomych na ucztę...

Na zakończenie Tolkienowskiego Dnia Wiosny proponujemy małą biesiadę: z piosenkami i opowieściami – najlepiej na stołówce szkolnej. W zależności od warunków, można uczniów poczęstować pączkiem lub kanapkami. Jeśli biesiada ma trwać dłużej, warto pokusić się o zaprezentowanie jakiejś opowieści lub pieśni. Można również przeprowadzić pogadankę, podczas której uczniowie opowiedzą o swoich wrażeniach i przemyśleniach związanych z Tolkienowskim Dniem Wiosny.

UWAGA: sala gimnastyczna, w której odbywa się Tolkienowski Dzień Wiosny musi być odpowiednio przygotowana. Może być ozdobiona plakatami z filmu, mapami, itp. Ważne jest jednak, by sala była odpowiednio przygotowana:

1. Widownia: krzeselka ustawiona dookoła lub w jednej części sali (na widowni zasiadają również przebrani uczestnicy Tolkienowskiego Dnia Wiosny)
2. Miejsce na środku sali musi być puste: tam będą się odbywały tańce, przedstawienia, tam też będą zasiadali mówcy, śpiewacy i recytatorzy.

Przygotowanie Tolkienowskiego Dnia Wiosny odbywa się przy współpracy uczniów pod nadzorem nauczycieli z różnych przedmiotów: polonisty, biologa, nauczyciela wf-u, historyka, itp. Wymaga oczywiście nie tylko ułożenia ciekawego programu, ale również wielu przygotowań formalnych.

Zaproponowany tutaj ramowy program Dnia Wiosny może być przeprowadzony w małej szkole, bądź jako jedna z atrakcji.

MATERIAŁY:

BIBLIOGRAFIA PODMIOTOWA:

J.R.R. Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, tłum. M. Skibniewska, Iskry, W-wa 1997.

BIBLIOGRAFIA PRZEDMIOTOWA:

R. Foster, *Encyklopedia Śródziemia*, Amber, W-wa 1998.

J. Carpenter, *Wizjoner i marzyciel*, Alfa, W-wa 1997. – Biografia pisarza (może być również inna pozycja biograficzna dotycząca Tolkiena) – z tej pozycji pochodzi biografia przygotowana przez nauczyciela.

A. Kubala, *Przewodnik po nazwach miejscowych Śródziemia*, Amber, W-wa

J.R.R. Tolkien, *Władca Pierścieni*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Muza, W-wa 2002.

J.R.R. Tolkien, *Silmarillion*, tłum. M. Skibniewska, wyd. Amber, W-wa 2007.

J.R.R. Tolkien, *Niedokończone opowieści*, wyd. Amber, W-wa 2007.

K.W. Fonstad, *Atlas Śródziemia*, Amber, W-wa 2007.

D. Day, *Pierścień Tolkiena*, Amber, W-wa 1997.

MATERIAŁY DODATKOWE:

Rekwizyty (elementy stroju, fajka, mapy, itd...) (wymienione są każdorazowo w „Uwagach”)

UWAGA: Każdorazowo nauczyciel informuje uczniów, jaki będzie temat kolejnych zajęć, by ci mogli się przygotować. Standardowym zadaniem domowym jest zebranie przez uczniów informacji potrzebnych do przeprowadzenia zajęć. Nie wystarczy, że nauczyciel będzie przygotowany. Wymagane jest również, by uczniowie orientowali się w omawianym temacie. Wówczas lepiej przyswoją sobie wiadomości i bardziej docenią powieść Tolkiena.